13. ద్విత్వాక్షరాలు

క – ్క | **గ – ్గ**

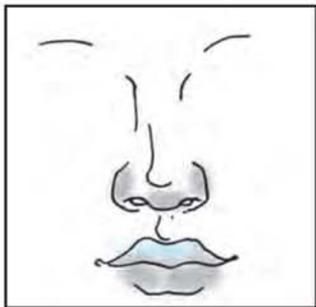

ముక్కు

ముగ్గు

అక్క	తక్కెడ	బొగ్గు	గుగ్గిళ్ళు
రెక్క	బొక్కెన	మొగ్గ	మగ్గము
తొక్క	చక్కెర	దగ్గు	దగ్గర

నక్క ఊళ వేయును.

అక్క ముగ్గులు వేసింది.

కింది చిత్రాలలోని అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

______
______
______
______
______

______
______
______
______
______

- **మీకు తెలిసిన మరికొన్ని అర్థవంతమైన పదాలను రాయండి.**
  ఉదా: **పాప**, ______ , ______ , ______

- **కింది నీతి వాక్యాలను చదవండి.**
  చూచి గుండ్రంగా రాయండి.

1. తల్లిదండ్రులను పూజించుము.
2. చేసిన మేలు మరువకుము.
3. గురువులను గౌరవించుము.
4. దురాశ దుఃఖమునకు చేటు.

చ – చ

నిచ్చెన

గిచ్చు	అచ్చులు
చిచ్చు	కుచ్చులు
మచ్చ	పచ్చడి

తెలుగు భాషకు అచ్చులు పదహారు.

జ – జ

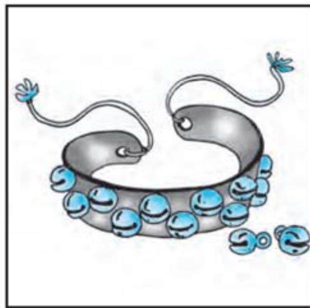

గజ్జెలు

బజ్జీ	సజ్జలు
గుజ్జు	మజ్జిగ
బొజ్జ	బెజ్జము

బుజ్జి జడ కుచ్చులు వేసుకుంది.

చిత్రాలను చూసి పదాలు రాయండి.

సజ్జ చేను

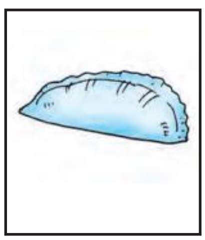

____

బొ – – క్క

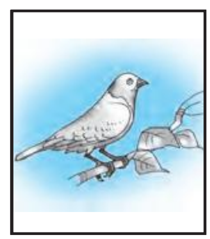

____

వచనాలు :

1. రాము బంతిని విసిరెను.
2. అమల ముగ్గు వేసింది.
3. రాము బంతులు విసిరాడు.
4. అమల ముగ్గులు వేసింది.

ఉపా : వనజా! నల్ల బల్లపై రాసిన మొదటి రెండు వాక్యాలు చదువు.

వనజ : (1) రాము బంతిని విసిరెను. (2) అమల ముగ్గు వేసింది.

ఉదా : ఏమని అర్థం చేసుకున్నారు ?

వనజ : పై వాక్యాలలో బంతి, ముగ్గు అను పదాలు ఒకే సంఖ్యను బోధించుచున్నవి.

ఉపా : అవును బంతి ---- అంటే'ఒక బంతి' ముగ్గు --- అంటే 'ఒక ముగ్గు' పై వాక్యాలలో బంతి, ముగ్గు అను పదాలు ఒక వస్తువును సూచించుచున్నాయి. కావున ఒక వస్తువును సూచించు పదాలను 'ఏకవచనము' అందురు.

ఉపా : కరుణా! నువ్వు నల్లబల్లపై రాసిన 3, 4 వాక్యాలు చదువు.

వనజ : (1) రాము బంతులు విసిరాడు. (2) అమల ముగ్గులు వేసింది.

ఉపా : ఏమని అర్థం చేసుకున్నారు ?

వనజ : పైన వాక్యాలలోని 'బంతులు, ముగ్గులు' అను పదాలు ఒకటికన్నా ఎక్కువ వస్తువులను సూచించుచున్నాయి.

ఉపా : ఇలా ఒకటి కన్నా ఎక్కువ వస్తువులను సూచించు పదాలను 'బహువచనము' అంటారు.

ట – ట

పిట్ట

చెట్టు	రొట్టెలు
పెట్టె	చుట్టము
పుట్ట	కట్టెలు
అట్ట	తట్టలు

మా ఇంటికి చుట్టాలు వచ్చారు.

డ – డ

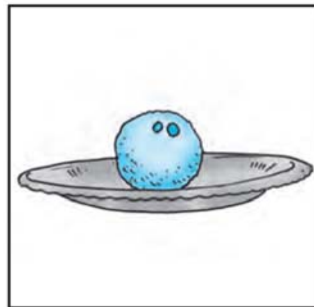

లడ్డు

బిడ్డ	గడ్డము
గడ్డి	అడ్డము
దుడ్డు	ఖడ్డీలు
తెడ్డు	వడ్డన

లడ్డూలు అట్ట పెట్టెలో పెట్టారు.

- **ఇచ్చిన అక్షరాలతో పదాలను పూరించండి.**

(ట్ట, ట్టె, ట్టా, డ్డూ, డ్డు, డ్డి)

(1) ప ____ లు (2) క ____ లు (3) త ____ లు

(4) ల ____ లు (5) జి ____ (6) గ ____

- **కింది పట్టికను పూరించండి.**

ఏకవచనము	బహువచనము
మగ్గము	మగ్గములు
	తొక్కలు
బజ్జీ	
	గజ్జెలు
రొట్టె	
	పాటలు

త – ్త

కత్తెర

ఎత్తు	విత్తులు
కొత్త	గిత్తలు
నత్త	బెత్తము

చిత్తుకాగితాలు చెత్తబుట్టలో వేయండి.

ద – ్ద

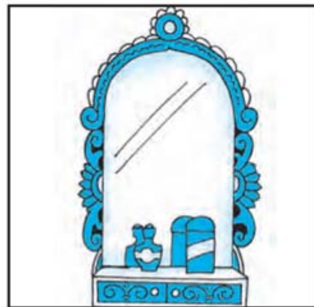

అద్దము

ఎద్దు	ఇద్దరు
మిద్దె	మద్దెల
గద్ద	దుద్దులు

పెద్దల సుద్దులు చద్దిమూటలు.

- ఖాళీలను **త్తు, ద్ద, ద్దె, త్తు** లతో పూరించండి.

(1) బె ____ ము (2) మ ____ ల (3) వి ____ లు (4) అ ____ ము

(5) గి ____ లు (6) ఇ ____ రు (7) చి ____ (8) దు ____ లు

వాచకములు :

ఉపా : డేవిడ్! నల్లబల్లపై రాసిన మొదటి వరుసలోని పదాలను చదువు.

డేవిడ్ : అన్న, రాజు, సలీమ్, బాలుడు.

ఉపా : మీరేమి గమనించారో చెప్పండి.

డేవిడ్ : ఇవన్నీ పురుషులను తెలియచేస్తున్నాయి.

ఉపా : అవును. వాటిని మహద్వాచకములు అని అంటారు. ఇప్పుడు రెండవ వరుసలోని పదాలను చదువు.

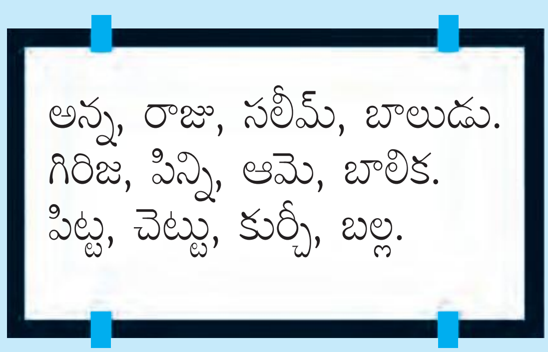

డేవిడ్ : గిరిజ, పిన్ని, ఆమె, బాలిక.

ఉపా : మీరేమి గమనించారో చెప్పండి.

డేవిడ్ : ఇవన్నీ స్త్రీలను తెలియచేస్తున్నాయి.

ఉపా : అవును, ఇవి స్త్రీ వాచక పదాలు. స్త్రీ వాచక పదాలను సూచించు వీటిని 'మహతీ వాచకములు' అని అంటారు. వాణీ! ఇప్పుడు మూడవ వరుసలోని పదాలను చదువు.

డేవిడ్ : పిట్ట, చెట్టు, కుర్చీ, బల్ల.

ఉదా : ఇవి పశుపక్ష్యాదులు, జడములను (కదలనివి) తెలియచేస్తున్నాయి. ఇటువంటి వాటిని 'అమహద్వాచకములు' అని అంటారు.

న – ్న

కన్ను

అన్న	అన్నము
గిన్నె	వెన్నెల
పిన్ని	సన్నాయి
వెన్న	కన్నము

అన్ని దానాలలో అన్నదానం మిన్న.

ప – ్ప

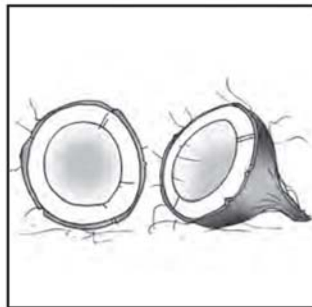

చిప్ప

పప్పు	చెప్పులు
దుప్పి	దుప్పటి
తప్పు	కప్పలు
కొప్పు	నిప్పులు

ఆడిన మాట తప్పవద్దు.

- **గడినుడిలో దాగిన పదాలు రాయండి.**

క	య	ప	మ	లు
వ	న్ను	త	ప్పు	జ
సు	ల	చె	వ	టె
క	న్న	ము	క	ప్ప
అ	క్ష	ము	పు	దు

ఉదా : కన్ను

____

____

____

____

____

- **కింది పదాలను చదివి సరియైన గడిలో రాయండి.**

(నాన్న, చిలుక, పెట్టె, సీత, ఆమె, బాలిక, అబ్బాయి, పిట్ట, పిచ్చుక, అమ్మాయి, గోపాలుడు, వాడు)

మహద్వాచకము	మహతీవాచకము	అమహద్వాచకము
నాన్న	సీత	చిలుక

బ – ్బ

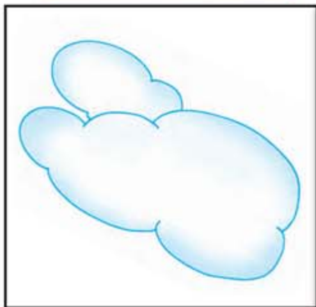

మబ్బు

దెబ్బ	సుబ్బులు
సబ్బు	అబ్బాయి
డబ్బా	కొబ్బరి
దిబ్బ	రబ్బరు

అబ్బాయి బెబ్బులి చూశాడు.

మ – ్మ

కొమ్ములు

అమ్మ	అమ్మాయి
నిమ్మ	తమ్ముడు
సొమ్ము	అమ్మమ్మ
బొమ్మ	తుమ్మెద

అమ్మమ్మ బొమ్మలు కొన్నది.

గడినుడిలోని పదాలు రాయండి.

	రు	
స	బ్బు	జ
	మ	

______
______
______
______
______

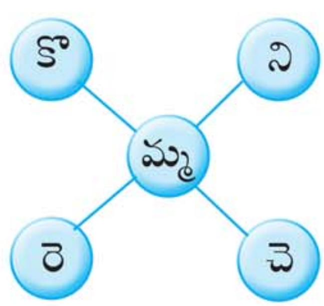

______
______
______
______
______

విరామ చిహ్నాలు :

1. వనజ పాట పాడింది.
2. రాము ఆట ఆడాడు.
3. వనజ పాట పాడి, ఇంటికి వెళ్ళింది.

ఉపా : వాక్యాలను చదవండి. ఏమి గమనించారో చెప్పండి.

విద్యా : వనజ పాట పాడింది. రాము ఆట ఆడాడు.

పై వాక్యాలు పూర్తి అర్థమును తెలియజేస్తున్నాయి. వాటి చివర బిందువు వుంది.

ఉపా : వాక్యము పూర్తి అయింది కావున వాక్యము చివర '.' పెట్టబడింది. దీనిని 'వాక్యాంత బిందువు' అంటారు. ఇప్పుడు కింది వాక్యము చదివి ఏమి గమనించారో చెప్పండి.

విద్యా : వనజపాట పాడి, ఇంటికి వెళ్ళింది.

వనజ పాటపాడి తరువాత కొంచెం ఆగి మిగిలింది చదివాము.

ఉపా : ఆగి చదవ వలసిన చోట పెట్టే గుర్తు ',' దీనినే స్వల్ప విరామం అంటారు.

య – ్య

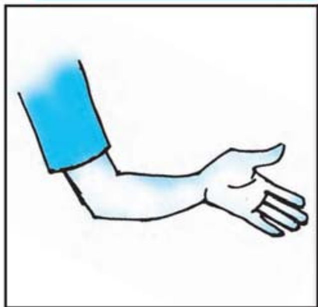

చెయ్యి

పొయ్యి	తాతయ్య
అయ్య	అత్తయ్య
నుయ్యి	బియ్యము
గొయ్యి	నెయ్యము

కయ్యము కన్న నెయ్యము మిన్న.

ర – ్ర

తొర్ర

మర్రి	కర్రలు
గుర్రము	బుర్రలు
కర్రి	గొర్రెలు
వెర్రి	కర్రలు

చెట్టు తొర్రలో బుర్రు పిట్ట.

- **గీతగీసిన అక్షరాలు సరి చేసి రాద్దాం.**

కొ<u>య</u>	–	కొ<u>య్య</u>
గొ<u>రె</u>	–	గొ___
నె<u>యి</u>	–	నె___
బు<u>రు</u> పిట్ట	–	బు___పిట్ట
తు<u>రు</u> మంది	–	తు___మంది

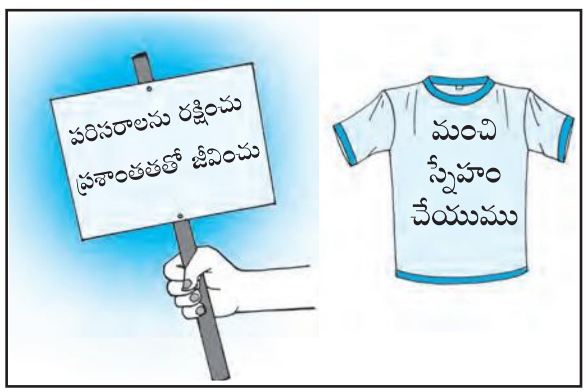

ఉ.సూ: ఇటువంటి నినాదాలను తయారు చేయించండి.

- **కింది వాక్యాలు చదివి సరియైన విరామ చిహ్నాలు పెట్టండి.**

ఉదా : బంతి గోడకు తగిలి, కింద పడింది.

1. అమ్మమ్మ బొమ్మలు కొన్నది
2. అభిషేక్ ఓడిపోయానని కోపంతో ఆడనన్నాడు
3. జానకి ఇంటి పని చేసి ఆడుకుంటుంది
4. పావురం పైకి ఎగిరింది

ల – ౢ

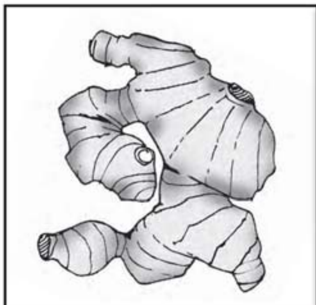

అల్లము

వల్లి
నల్లి
బల్లి
చెల్లి

నల్లేరు
మల్లెలు
పల్లీలు
అల్లరి

తల్లి చెల్లికి మల్లెలు పెట్టింది.

వ – ్వ

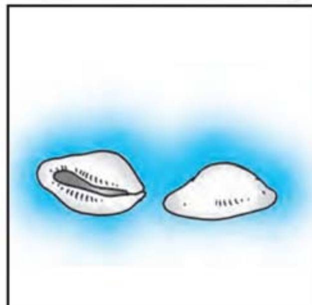

గవ్వలు

చువ్వ
బువ్వ
అవ్వ
నవ్వు

దువ్వెన
మువ్వలు
నవ్వులు
కొవ్వూరు

జిల్లేడు పువ్వు తెల్లగా ఉంటుంది.

- **అక్షరాలు సవరించి అర్థవంతమైన పదం రాయండి.**

(1) లుల్లెమ = ______ (2) అరిల్ల = ______ (3) ల్లిచె = ______

(4) జిడుల్లే = ______ (5) నులువ్వు = ______ (6) దునవ్వె = ______

విరామచిహ్నాలు

అబ్బో ! ఎంత పెద్ద గాలిపటం.
అమ్మా! వస్తున్నా.
నీ పేరేమిటి ?
నిన్న ఎక్కడికి వెళ్ళావు ?

ఉపా : నల్లబల్లపై రాసిన వాక్యాలు చదవండి

విద్యా : అబ్బో! ఎంత పెద్ద గాలిపటం. అమ్మా! వస్తున్నా.

ఉపా : పైవాక్యమందలి '!' గుర్తును ఆశ్చర్యార్థకం అంటారు.
ఈ చిహ్నమును ఆశ్చర్యము, విచారము సంబోధనను తెలుపు సందర్భములందు వాడతారు.
ఇప్పుడు తరువాతి వాక్యాలు చదవండి. వాటి చివర ఏ చిహ్నం ఉందో చెప్పండి?

విద్యా : నీ పేరేమిటి? నిన్న ఎక్కడికి ఎళ్ళావు ? వీటి చివర కొత్త గుర్తు వుంది.

ఉపా : పై వాక్యము చివర ఉన్న గుర్తును 'ప్రశ్నార్థక చిహ్నము '?' అంటారు.

- కింది వాక్యాలు చదివి సరియైన విరామచిహ్నాలను పెట్టండి.

ఉదా : ఆహా! ఏమిటా రుచి. (?/!/.)

1. శభాష్ నీవు చక్కగా పాడావు (?/!/.)
2. మీది ఏ ఊరు (?/!/.)
3. అయ్యో ఆ పాపకు దెబ్బ తగిలింది (?/!/.)
4. నీవు ఎందుకు రాలేదు (?/!/.)

శ – ్శ

నిశ్శబ్దము

నిశ్శేషం
శునశ్శేపుడు

నిశ్శబ్దముగా ఉండవలెను.

స – ్స

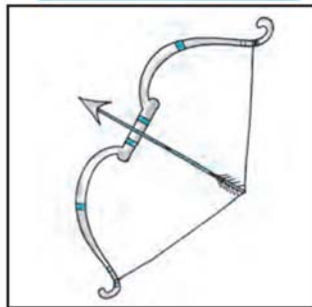

ధనుస్సు

బస్సు	శిరస్సు
లెస్స	సరస్సు
తేజస్సు	తపస్సు

దేశభాషలందు తెలుగు లెస్స.

ళ – ్ళ

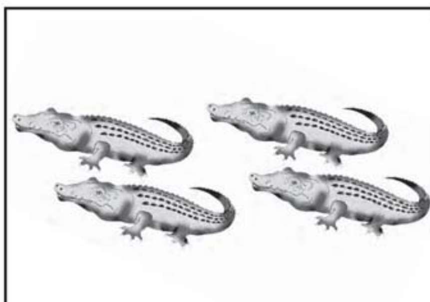

మొసళ్ళు

కళ్ళు		పళ్ళెము
కాళ్ళు	గుఱ్ఱపు కళ్ళెము.	గొళ్ళెము
గోళ్ళు	వెండి పళ్ళెము.	కళ్ళెము

సరియైన అక్షరాలతో పదాన్ని పూరించండి. (స్సు, ళ్ళు, శ్శే, ళ్ళా, స్స, ళ్ళె)

1. శున______పుడు　　2. తప______　　3. లె______
4. గో______　　5. ప____ము　　6. బ____రి